

I.N.S.E.R.T.

Metoda vhodná pro sofistikovanou práci s textem (zejména naučným) ve fázi uvědomění si významu. Metoda učí žáky neustále a průběžně kriticky promýšlet sdělení textu.

Metodu jsme se naučili díky kurzu Čtením a psaním ke kritickému myšlení (1999, 2003).

Autoři *Vaughn & Estes 1986.*

Co předchází:

Samotnému I.N.S.E.R.T.u předchází evokační fáze, v níž si žáci uvědomují, co vlastně o probíraném tématu vědí nebo si myslí, že o něm vědí. Tuto evokaci je možno provádět např. individuálním brainstormingem se zápisem, který potom sdílejí ve dvojicích a pak celá velká skupina. Ve společném zápisu na tabuli (flipu) je dobré označit (otazníkem) i to, v čem je skupina nejistá

Postup:

1. Vysvětlení značkování metodou I.N.S.E.R.T.

Značkování v průběhu čtení textu:

Značky, na okraji textu:

✓	<i>určitá informace v textu potvrzuje, co jste věděli nebo si mysleli, že víte</i>
-	<i>informace je v rozporu s tím, co víte nebo co jste slyšeli, případně rozpor uvnitř textu</i>
+	<i>informace je pro vás nová a zároveň důvěryhodná</i>
?	<i>informace, které nerozumíte, která vás mate nebo o které byste se chtěli dozvědět více</i>

Znaménky se neoznačuje každá informace, kterou text obsahuje, používá se cca jedna nebo dvě značky na odstavec, někde více, jinde méně. Informace v textu se označují hned při prvním čtení!

2. Individuální značkování metodou I.N.S.E.R.T.

3. Diskuse ve dvojicích o označených informacích

- porovnávání ve dvojicích: které informace si označili a který typ značky použili
- vzájemné vysvětlování, jak si vybrali konkrétní informaci a proč použili právě tu značku, kterou použili
- postup podle značek, buď chronologicky textem bez ohledu na typ použité značky, nebo dle typu značek (nejprve informace, které si označili jako známé, pak informace nové a důvěryhodné, pak informace rozporné a pak informace matoucí – s otazníkem)
- možnost: od každé značky vybrat tři informace v textu a porovnat je

4. Diskuse v celé třídě o označených informacích

- uvádění příkladů informací podle typu značky, již si ve svém textu označili (například po třech informacích od každé značky – každou informaci přednese jiný žák)
- diskuse ostatních, zda si také označili stejnou informaci a zda ji označili stejně, nebo použili jinou značku
- podle času diskuse o informacích nejasných apod.

Co následuje:

Po I.N.S.E.R.T.u pokračuje hodina reflexí – nejčastěji prostřednictvím tabulky I.N.S.E.R.T.u. Jsou ovšem možné i jiné reflexivní postupy.

5. Reflexe prostřednictvím tabulky I.N.S.E.R.T.u

- vytvoření tabulky

✓	+	-	?

- individuální vkládání nejdůležitějších informací z textu rozčleněných podle značek I.N.S.E.R.T.u do tabulky (doporučení: cca 3 informace k fajfce a plusu, jedna otázka do sloupce s otazníkem a jeden rozpor)
- čtení zápisů individuálních tabulek, př. vyvěšení tabulek na místo k tomu ve třídě určené.

Možnosti využití:

Práce s textem

Dovednosti, jež jsou prostřednictvím metody „I.N.S.E.R.T.“ procvičovány:

- 1) při zapisování značek žák (student, účastník):
 - uvědomuje si, co o daném tématu věděl již dříve
 - čte souvislý text s cílem získat z něj informace
 - uvědomuje si případný rozpor mezi tím, co se dříve o tématu domníval a co se dozvídá z textu
 - kriticky zvažuje, zda je nová informace pro něj důvěryhodná (znaménko +), či si ji musí ověřit ještě i v dalším zdroji (znaménko ?)
 - odhaluje rozpory v textu samotném
 - uvědomuje si, kterým informacím nerozumí
 - vybírá informace (nejen hesla či pojmy) již v průběhu prvního čtení
 - ke své další práci vybírá vhodný počet informací
 - přiřazuje informacím v textu vhodné značky
- 2) při následném sdílení ve dvojici a skupině žák (student, účastník):
 - sleduje, jak informace vyhodnotili ostatní členové skupiny
 - sleduje jiná čtení téhož textu u svých spolužáků a jeho důvody
 - na otázky druhých hledá i hypotetické odpovědi
 - v diskusi se odvolává na konkrétní místa v textu
- 3) při práci s vlastní tabulkou I.N.S.E.R.T.u:
 - vybírá ze svých předchozích poznámek pro sebe ty nejdůležitější
 - zapisuje si skutečné informace (ne hesla, pojmy...)
 - formuluje otázky jako otázky
 - formuluje vlastními slovy
 - zapíše do jednotlivých sloupců vhodný počet informací